

Kokonaisturvallisuus Pohjois-
Savon hyvinvointialueella -
varautumisen ja
valmiussuunnittelun konserniohje

Sisällysluettelo

Johdanto	3
1 Keskeiset käsitteet	4
2 Ohjaava lainsäädäntö, riskiarviot ja strategiat	5
2.1 Hyvinvointialueen varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaava keskeisin lainsäädäntö	5
2.2 Varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat strategiat, riskiarviot ja riskianalyysit	6
3 Häiriötilanteet ja poikkeusolot	7
4 Hyvinvointialueen varautumisen ydintehtävä	8
5 Varautumisen kehittämisen vastuut ja vastuuhenkilöt	8
6 Päivittäisturvallisuuden toteuttaminen ja vastuut	12
7 Pohjois-Savon hyvinvointialueella toteutettava varautumis- ja valmiussuunnittelu	13
7.1 Hyvinvointialueella laadittavat valmiussuunnitelmat	13
7.2 Konsernin yhteisesti toteutettava varautuminen ja valmiussuunnittelu	14
8 Hyvinvointialueen varautumisen yhteensovittaminen	15

Johdanto

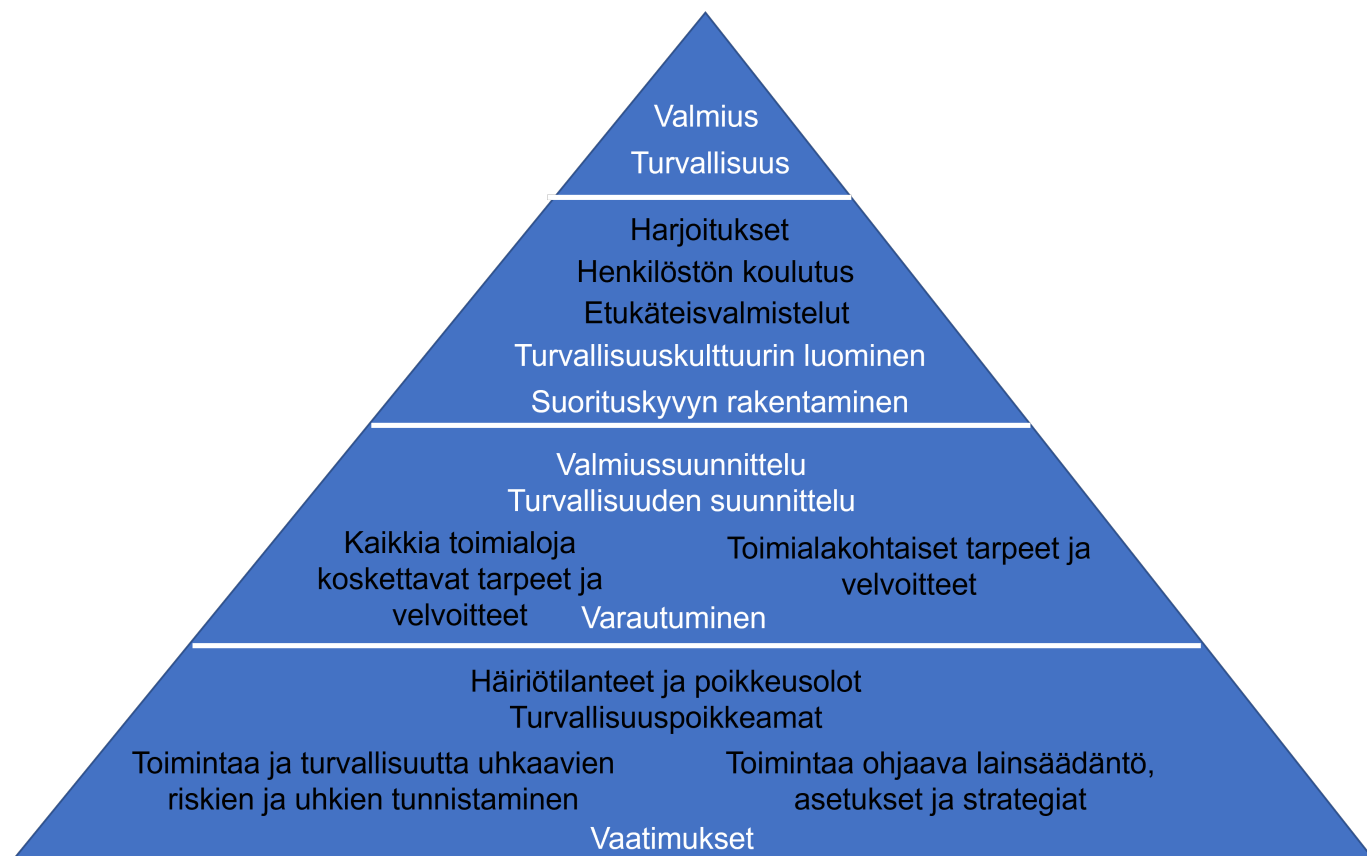
"Kokonaisturvallisuus on tila, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kokonaisturvallisuudesta (5.12.2012) kokonaisturvallisuus määritellään tavoitetilaksi, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin (1. johtaminen, 2. kansainvälinen ja EU-toiminta, 3. puolustuskyky, 4. sisäinen turvallisuus, 5. talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus, 6. väestön toimintakyky ja palvelut, 7. henkinen kriisinkestävyys) kohdistuvat uhkat ovat hallittavissa. Kokonaisturvallisuuden hallintaan eli yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseen kuuluvat uhkiin varautuminen, häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sekä niistä toipuminen. Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon (v. 2012) mukaan suomalaisen yhteiskunnan varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden periaatteella, mikä tarkoittaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana.

Aluevaltuusto päättää kokonaisturvallisuuden periaatteista aluehallituksen tekemän esityksen perusteella.

Aluehallitus päättää kokonaisturvallisuuden järjestämisen käytännön toteutuksesta aluevaltuuston päättämien periaatteiden mukaisesti". ([Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosääntö](#))

Tämä asiakirja sisältää yleisen ohjeistuksen sekä vastuut Pohjois-Savon hyvinvointialueen turvallisuustoiminnasta, varautumisesta ja valmiussuunnittelusta 1.1.2026 alkaen.

Kuva 1. Turvallisuuden ja valmiuden rakentuminen hyvinvointialueella.

Hyvinvointialueen turvallisuudessa sekä varautumisessa huomioidaan koko konsernin toimintaa koskevat uhkat ja riskit sekä voimassa oleva lainsäädäntö, asetukset sekä strategiat. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleisessä sekä salaisessa osassa kuvataan kaikille toimialoille yhteiset varautumisen ja valmiussuunnittelun perusteet. Toimialojen valmiussuunnitelmien kautta muodostetaan kaikenkattava suunnitelmakokonaisuus hyvinvointialueen tehtävien täyttämiseksi.

Turvallisuuskulttuurin keskiössä on osaava ja vastuullisesti toimiva henkilöstö. Valmiuden edellyttämä suorituskyyky rakennetaan toteutettavilla etukäteisvalmisteluilla, joihin kuuluu esimerkiksi toiminnan jatkuvuuden turvaamisen kannalta tarvittavien kriittisten materiaalien etukäteishankinnat sekä niiden varastointi. Henkilöstön osaaminen varmistetaan koulutuksella. Organisaation suorituskyykyä testataan sekä kehitetään toimialakohtaisilla sekä hyvinvointialueen yhteisillä valmiusharjoituksilla.

Tavoitellussa loppuasetelmassa kaikilla etukäteen toteutetuilla toimenpiteillä on saavutettu valmius, jonka avulla kyetään varmistamaan toiminnan mahdollisimman häiriötön jatkuminen erilaisissa häiriötilanteissa tai poikkeusloissa.

1 Keskeiset käsitteet

Jatkuvuudenhallinta on huoltovarmuutta parantava organisaation prosessi, jolla tunnistetaan toiminnan uhkat ja arvioidaan niiden vaikutukset organisaatiossa ja sen toimijaverkostossa sekä luodaan toimintatapa vakavien hallinnalle ja toiminnan jatkuvuudelle.

Kokonaisturvallisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuviin uhkiin ja riskeihin on varauduttu.

Kyberturvallisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa kybertoimintaympäristöstä yhteiskunnan elintärkeille toiminnoille tai muille kybertoimintaympäristöstä riippuvaisille toiminnoille koituvat uhkat ja riskit ovat hallinnassa.

Organisaatioturvallisuus käsittää organisaation henkilöstön, tiedot, materiaalin, teknisen infrastruktuurin ja ympäristön koskevan turvallisuuden.

Riskianalyysissa tunnistetaan riskit, arvioidaan tapahtuman todennäköisyys sekä niistä seuraavia vahinkoja.

Turvallisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa uhkat ja riskit ovat hallittavissa.

Uhkamallilla tarkoitetaan yleistä kuvausta yhteiskunnan turvallisuusympäristöön sisältyvistä uhkista.

Uhka-arvio on uhkamallin pohjalta laadittava arvio, jossa konkreettisesti käsitellään uhkan lähdettä, kohdetta, toteutumistapaa, todennäköisyyttä, vaikutuksia tehtävien hoitamiseen sekä vastatoimenpidemahdollisuuksia ja niiden valmisteluun tarvittavaa aikaa. Uhka-arvio mahdollistaa niiden toimien tarkastelun, joihin organisaation on ryhdyttävä uhkan ehkäisemiseksi tai sen torjumiseksi ja sen vaikutuksista selviämiseksi.

Valmius on varautumisen tuloksena saavutettu tila, jossa kyetään vastaamaan erilaisiin uhkiin. Valmiuden alalajeja ovat mm. johtamisvalmius ja materiaallinen valmius.

Varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus sekä valmiusharjoitukset.

Valmiussuunnittelu on normaalioloissa tapahtuvaa varautumisen suunnittelua. Valmiussuunnittelun yksi tärkeä osa on valmiussuunnitelman teko. Esimerkiksi poikkeusoloihin riittävää varautumisen tasoa ei kuitenkaan kyetä ylläpitämään pelkästään suunnittelun keinoin, vaan suunnitelman lisäksi tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä ja järjestelyjä toiminnan varmistamiseksi.

2 Ohjaava lainsäädäntö, riskiarviot ja strategiat

[2.1 Hyvinvointialueen varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaava keskeisin lainsäädäntö](#)

[2.2 Varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat strategiat, riskiarviot ja riskianalyysit](#)

2.1 Hyvinvointialueen varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaava keskeisin lainsäädäntö

Keskeisiä hyvinvointialueen varautumista valmiussuunnittelua koskevia lakeja ja säädösperusteita ovat:

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestäminen

- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä \(612/2021\)](#)
- [Laki pelastustoimen järjestämisestä \(613/2021\)](#)

Voimaantulo ja toimeenpano

- [Laki sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta \(616/2021\)](#)

Maakunta- ja hyvinvointialuejako

- [Laki hyvinvointialueesta \(611/2021\)](#)
- [Hyvinvointialue- ja maakuntajakolaki \(614/2021\)](#)

Hyvinvointialueiden hallinnon ja talouden järjestäminen

- [Laki hallintolain muuttamisesta \(637/2021\)](#)
- [Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta \(711/2021\)](#)

Hyvinvointialueiden rahoitus

- [Laki hyvinvointialueiden rahoituksesta \(617/2021\)](#)
- [Laki tuloverolain muuttamisesta \(619/2021\)](#)

Kuntien valtionosuusjärjestelmän muuttaminen

- [Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta \(618/2021\)](#)

Poikkeusolot

- [Valmiuslaki \(1552/2011\)](#)

Muita keskeisiä hyvinvointialueen valmiussuunnittelua koskevia säädöksiä:

- [Pelastuslaki 379/2011](#)
- [Asetus pelastustoimesta 407/2011](#)
- [Asetus pelastustoimen suunnitelmista 1363/2018](#)
- [Valtioneuvoston asetus yhteistoiminnasta väestönsuojeluun varautumisessa 570/2024](#)
- [Sisäministeriön asetus pelastustoimen palvelutasopäätöksestä 1225/2022](#)
- [Laki vaaratiedotteesta 466/2012](#)
- [Asetus hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteissa 308/2023](#)
- [Laki huoltovarmuuden turvaamisesta 1390/1992](#)
- [Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista 1048/2018](#)
- [Puolustustilalaki 1083/ 1991](#)
- [Sosiaalihuoltolaki 1301/2014](#)
- [Terveysturvallisuuslaki 1326/2010](#)
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021](#)
- [Tartuntatautilaki 1227/2016](#)
- [Laki sähköisen viestinnän palveluista 917/2014](#)
- [Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 1032/2025](#)
- [Laki puolustusvoimista annetun lain muuttamisesta 1033/2025](#)
- [Kyberturvallisuuslaki 124/2025](#)

Toimialakohtaisessa varautumisessa ja valmiussuunnittelussa huomioidaan lisäksi toimialaa koskevat lainsäädäntö ja asetukset.

2.2 Varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaavat strategiat, riskiarviot ja riskianalyysit

Strategisella tasolla turvallisuutta, varautumista ja valmiussuunnittelua ohjaa [yhteiskunnan turvallisuusstrategia](#), joka tarjoaa jokaiselle yhteiskunnan toimijalle yhteisen viitekehyksen kokonaisturvallisuuden toteuttamiseksi omista lähtökohdistaan.

Toimialojen suunnittelussa huomioidaan lisäksi toimintaa ohjaavien ministeriöiden laatimat strategiat, kuten esimerkiksi [Suomen kyberturvallisuuden strategia](#).

Riskiarvioiden osalta turvallisuustoiminnan, varautumisen ja valmiussuunnittelun osalta tulee huomioida:

[Suomen kansallinen riskiarvio.](#)

[Pohjois-Savon alueellinen riskiarvio.](#)

Sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunta (PONK) on nostanut kansallisesta riskinarviosta toimialan uhkaskenaarioksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelun painopisteiksi seuraavat skenaariot:

- Pandemia
- Terroristinen isku
- Kyberisku
- Voimahuollon häiriöt
- Sotilaallinen voimankäyttö
- Laajamittaisen maahantulon hallinta
- CBRNE-uhat.

Pelastustoimen varautumisessa ja valmiussuunnittelussa huomioidaan puolustusvoimien kanssa yhteistoiminnassa laadittu sotilaallisen voimakäytön riskianalyysi (TL IV). Kyseisen riskianalyysin tietoja hyödynnetään myös Pohjois-Savon valmiusfoorumin muodostaman yhteistyöryhmän toteuttamassa väestönsuojelutehtävien varautumisen ja suunnitelmien yhteensovittamisessa.

3 Häiriötilanteet ja poikkeusolot

Pohjois-Savon hyvinvointialueella tulee varautua seuraaviin häiriötilanteisiin normaalioloissa:

- 1) Pandemiat,
- 2) Kyberhyökkäys,
- 3) Vakava sähkön, veden tai lämmön jakeluhäiriö,
- 4) CBRNE-tilanne,
- 5) Suuronnettomuus,
- 6) Luonnon ääri ilmiöistä johtuva tilanne,
- 7) HVA-infrastruktuuriin liittyvä vakava onnettomuus,
- 8) Terroristinen isku,
- 9) Logistiikan häiriöt, lakot, elintarvikehuollon häiriöt,
- 10) Maksuliikenteen häiriöt.

[Valmiuslain 3 §:n](#) mukaisia poikkeusoloja ovat:

Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat:

- 1) Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila;
- 2) Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista;
- 3) väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat;
- 4) erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila;
- 5) vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti; sekä
- 6) sellainen
 - a) julkisen vallan päätöksentekokykyyn;
 - b) rajaturvallisuuden tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen;
 - c) välttämättömien sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen palvelujen saatavuuteen;
 - d) energian, veden, elintarvikkeiden, lääkkeiden tai muiden välttämättömien hyödykkeiden saatavuuteen;
 - e) välttämättömien maksu- ja arvopaperipalvelujen saatavuuteen;
 - f) yhteiskunnallisesti kriittisten liikennejärjestelmien toimivuuteen; tai
 - g) edellä a–f alakohdassa lueteltuja toimintoja ylläpitävien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuuteen kohdistuva uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti ja laajamittaisesti estyvät tai lamaantuvat tai joka muulla näihin vakavuudeltaan rinnastuvalla tavalla erityisen vakavasti ja olennaisesti vaarantaa yhteiskunnan toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia.

4 Hyvinvointialueen varautumisen ydintehtävä

Pohjois-Savon hyvinvointialue varautuu laatimalla valmiussuunnitelmat, toteuttamalla suunnitelmien edellyttämät etukäteisvalmistelut, kouluttamalla henkilöstöä sekä harjoittelemalla toimintaa häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten.

Tavoiteltavassa loppuasetelmassa Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmius mahdollistaa tehtävien mahdollisimman häiriöttömän hoitamisen eri häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa.

Lisämääreet:

Hyvinvointialuetta koskeva varautumisvelvollisuus koskee myös [hyvinvointialuelain](#) 4 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialuekonserniin ja hyvinvointialueen toimintaan kuuluvia organisaatioita.

[Pohjois-Savon hyvinvointialueen konserniohje](#)

5 Varautumisen kehittämisen vastuut ja vastuuhenkilöt

[Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosääntö](#) määrittelee varautumisen kehittämisen vastuut ja vastuuhenkilöt. Alla olevaan taulukkoon on tarkennettu vastuut esihenkilöiden ja henkilöstön osalta.

--

Aluevaltuusto	• päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista, • päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun perusteista ja periaatteista, • päättää kokonaisturvallisuuden periaatteista aluehallituksen tekemän esityksen perusteella.
Aluehallitus	• huolehtii hyvinvointialueen sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä, • huolehtii hyvinvointialueen sisäisen tarkastuksen järjestämisestä, • vastaa hyvinvointialuekonsernin kokonaisturvallisuudesta ja varautumisesta yhteistyössä alueen kuntien, alueen viranomaisten, elinkeinoelämän ja järjestöjen kanssa, • hyväksyy turvallisuutta ja varautumista koskevat periaatteet, ottaen huomioon sopimuksellisen varautumisen, • valvoo, että turvallisuus- ja varautumisjärjestelyt toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti, • antaa osana sisäisen valvonnan raportointia sekä toimintakertomuksessa tiedot turvallisuus- ja varautumisjärjestelyistä, keskeisistä johtopäätöksistä sekä myös selvityksen merkittävimmistä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, • päättää varautumisen ja valmiussuunnittelun järjestämisen käytännön toteutuksesta aluevaltuuston päättämien periaatteiden mukaisesti, • päättää kokonaisturvallisuuden järjestämisen käytännön toteutuksesta aluevaltuuston päättämien periaatteiden mukaisesti.
	• johtaa ja kehittää lautakunnan toimialaa (pelastustoimi, hyvinvointialueen yhteinen varautuminen ja valmiussuunnittelu, riskiarviot, valmiusasiat, väestönsuojelu, organisaatioturvallisuus), • vastaa valtuuston ja hallituksen asettamien tavoitteiden toteuttamisesta ja seurannasta, • vastaa asukkaan laissa säädettyjen oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteen sovittamisesta, • vastaa yhteistyöstä alueen kuntien, viranomaisten, yritysten ja järjestöjen kanssa; • seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta; • varaa asukkaille mahdollisuuden osallistua toimialansa tehtävien suunnitteluun (osallisuuden vahvistaminen) • vastaa toiminnan ja talouden suunnittelusta hallituksen linjausten mukaisesti, • vastaa toiminnan ja talouden tavoitteiden ja sopimusten toteutumisesta, • vastaa viranomaistoiminnasta,

Kokonaisturvallisuuslautakunta	• vastaa esitysten tekemisestä palveluja koskevista valtuuston tai hallituksen päätettäväksi tulevista asioista, • vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta, • päättää sopimusten vastuuhenkilöt, • vastaa talousarvioesityksen mukaisesta palvelu- ja vuosisuunnitelmasta, • vastaa avustusten ja tukien myöntämisestä hallituksen määräämien periaatteiden mukaisesti, • vastaa viranomaisen päätösvallan käyttämisestä, • vastaa otto-oikeuden käyttämisestä, • vastaa hyvinvointialueen varautumisen ja valmiussuunnittelun ohjeistamisesta sekä valmius- ja varautumissuunnitelmien hyväksymisestä, • vastaa esityksen tekemisestä kokonaisturvallisuuden käytännön toteutuksesta, • vastaa hyvinvointialueen varautumis-, valmiussuunnittelu- ja organisaatioturvallisuus tehtävistä sekä väestönsuojelun järjestelyistä, • vastaa esityksen tekemisestä turvallisuus- ja varautumisjärjestelystä, keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen merkittävimmistä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä osana sisäisen valvonnan raportointia ja toimintakertomusta, • vastaa esityksen tekemisestä pelastustoimen palvelutasopäätökseksi, • vastaa vuosittain hyvinvointialueen investointisuunnitelman osana laadittavasta pelastustoimen osasuunnitelmasta (pela järjestämislaki 11 §), • hyväksyy valmiussuunnitelmat ja toimialan säädösten edellyttämät muut suunnitelmat, • toimii monijäsenisenä toimielimenä alueen pelastusviranomaisena, • vastaa omavalvontaohjelman valmistelemisesta aluehallitukselle pelastustoimen osalta, • käsittelee pelastusviranomaisten tekemiä päätöksiä koskevat oikaisuvaatimukset, • käyttää tarvittaessa pelastusviranomaisen hallinnollisia pakkokeinoja, • vastaa hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuteen liittyvistä järjestelyistä ja yhteensovittamisesta sekä organisaatioturvallisuuden tehtävistä.
--------------------------------	---

Hyvinvointialuejohtaja	• johtaa ja kehittää aluehallituksen alaisena hyvinvointialueen hallintoa, viestintää, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa sekä vastaa osaltaan aluevaltuuston ja aluehallituksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta, • vastaa siitä, että hyvinvointialueen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty, • vastaa hyvinvointialueen kehittämisestä ja hyvinvointialueen eri operatiivisen toiminnan vaatimien yhdyspintojen toimivuudesta, • vastaa hyvinvointialueen tietosuojan, tietoturvan ja tiedonhallinnan ohjauksesta tietopolitiikan, tiedonhallintapolitiikan ja tietoturva- ja tietosuojapolitiikan avulla, • vastaa aluehallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja toimii aluehallituksen esittelijänä, • päättää toimialojen tehtävien järjestämisestä ja tehtäväjaosta siltä osin kuin siitä ei ole määrätty hallintosäännössä.
Toimialajohtajat	• vastaavat toimialueensa toiminnasta ja taloudesta sekä johtavat ja kehittävät toimintaa aluehallituksen/jaoston/lautakuntien ja hyvinvointialuejohtajan alaisuudessa, • vastaavat toimialansa riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan (omavalvonta), varautumisen ja valmiussuunnittelun sekä sopimushallinnan toteutumisen toimeenpanosta Pohjois-Savon valmius ja turvallisuustoimikunnan määrittämällä tavalla.
Johtava ylilääkäri	• vastaa valmius- ja varautumissuunnittelusta terveydenhuollon osalta ja sen yhteensovittamisesta yhteistyöalueella sekä terveydenhuollon tilannekuvan ylläpitämisestä hyvinvointialueella.
Sosiaalihuollon johtava viranhaltija	• vastaa hyvinvointialueen sosiaalihuollon valmius- ja varautumissuunnittelusta ja sen yhteensovittamisesta yhteistyöalueella ja sosiaalihuollon tilannekuvan ylläpitämisestä.
Palvelualuejohtajat ja -päälliköt	• vastaavat omalta osaltaan hyvinvointialueen valmiussuunnittelusta sekä normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisesta, • vastaavat omalta osaltaan palvelualueen toiminnan raportoinnista, arvioinnista, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti.
Valmius- ja turvallisuustoimikunta	• koordinoi ja yhteensovittaa sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuslaitoksen varautumisen ja valmiussuunnitelmat, • päättää mihin lautakuntaan kulloinkin asia kuuluu päätettäväksi.
Toimialojen lautakunnat	• vastaa toimialan valmiussuunnittelusta.
Esihenkilöt	• vastaavat osaltaan riskien arvioinnista, tunnistamisesta ja toimenpiteiden toteutuksesta (mukaan lukien varautuminen) ja toimivuudesta omien yksiköiden osalta hyvinvointialueen periaatteiden, sopimusten, ohjeiden ja linjattujen käytäntöjen mukaisesti, • vastaavat alaisten perehdyttämisestä häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten, • vastaavat alaisten osaamisen kehittämisestä häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten.

Henkilöstö	• noudattaa turvallisuuteen, varautumiseen, valmiuteen ja riskienhallintaan liittyviä organisaation ohjeita, sopimuksia ja käytäntöjä, • pitää huolta omasta toimintakyvystään siten, että kykenee toimimaan konsernin osana normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.
------------	---

Linkit

Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosääntö 1.6.2025

6 Päivittäisturvallisuuden toteuttaminen ja vastuut

Päivittäisturvallisuus muodostaa organisaation toiminnan perustan, jossa yhdistyvät ennakointi, selkeät vastuut, toimivat rakenteet ja henkilöstön aktiivinen rooli. Se rakentuu kokonaisuudesta, joka tukee organisaation kykyä toimia turvallisesti kaikissa arjen tilanteissa ja ehkäisee häiriöitä ennen kuin ne syntyvät.

Keskeistä päivittäisturvallisuudessa on riskien jatkuva tunnistaminen ja niiden hallinta. Tämä edellyttää, että jokainen työntekijä seuraa omaa toimintaympäristöään ja reagoi havaittuihin muutoksiin viipymättä. Teknisiä järjestelmiä hyödynnetään osana kokonaisuutta ja ne tukevat ihmisten tekemää työtä. Kulunvalvonta ja kameravalvonta, hälytys ja ilmoitusjärjestelmät sekä rakenteelliset turvaratkaisut muodostavat toimivan turvaverkon, jota vahvistetaan tilannekuvan ylläpitämisellä. Tilannekuva syntyy raportoinnista, ennakoivista tarkastuksista ja henkilöstön havainnoista, jotka kohdentavat toimenpiteet oikeisiin asioihin.

Henkilöstön osaaminen on keskeinen osa päivittäisturvallisuutta ja organisaation toimintavarmuutta. Osaamista vahvistetaan koulutuksilla, jotka kattavat uhka ja vaaratilanteiden hallinnan, evakointikäytännöt, riskien tunnistamisen, tietoturvalliset toimintatavat, työsuojelun periaatteet, teknisten järjestelmien käytön sekä toiminnan häiriötilanteissa. Tavoitteena on, että jokaisella työntekijällä on valmiudet toimia turvallisesti, tunnistaa poikkeamat ja edistää organisaation yhteistä tilannekuvaa arjen kaikissa tilanteissa. Koulutukset toteutetaan laajassa yhteistyössä eri asiantuntijatahojen, organisaation kumppaneiden ja viranomaisten kanssa, jotta sisältö vastaa toimintaympäristön tarpeita ja tukee kokonaisvaltaista turvallisuusosaamista. Monimuotoiset ja säännöllisesti järjestettävät harjoitukset varmistavat, että toimintatavat ovat tuttuja ja että jokainen osaa toimia rauhallisesti ja johdonmukaisesti myös poikkeuksellisissa tilanteissa. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä tuntee oman roolinsa ja vastuualueensa myös silloin, kun toimintaympäristö muuttuu normaalista poikkeavaksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä pelastustoimessa päivittäisestä turvallisuudesta vastaa ensisijaisesti linjajohto, joka varmistaa, että yksiköiden arjen toiminta on turvallista, sujuvaa ja ohjeistusten mukaista. Linjajohto johtaa päivittäistä turvallisuustyötä käytännössä ja vastaa siitä, että henkilöstö noudattaa sovittuja toimintatapoja, riskit tunnistetaan ajantasaisesti ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään viivytyksettä. Esihenkilöt seuraavat turvallisuustilannetta omissa yksiköissään, ohjaavat henkilöstöä turvalliseen työskentelyyn ja huolehtivat havaittujen riskien ja poikkeamien raportoinnista sekä korjaavista toimenpiteistä. Linjajohdon vastuulla on myös varmistaa, että yksiköissä on riittävä osaaminen uhka ja vaaratilanteiden hallintaan sekä toimivat välineet ja resurssit turvallisen työn toteuttamiseen. Näin päivittäisturvallisuus toteutuu osana normaalia johtamista ja kiinteää arjen toimintaa.

Organisaation yleisestä turvallisuudesta ja toimitilaturvallisuuden kokonaisuudesta vastaa turvallisuuspäällikkö. Turvallisuuspäällikkö vastaa strategisesta suunnittelusta, turvallisuustoiminnan kehittämisestä sekä koulutusten koordinoinnista ja sisällön ohjauksesta

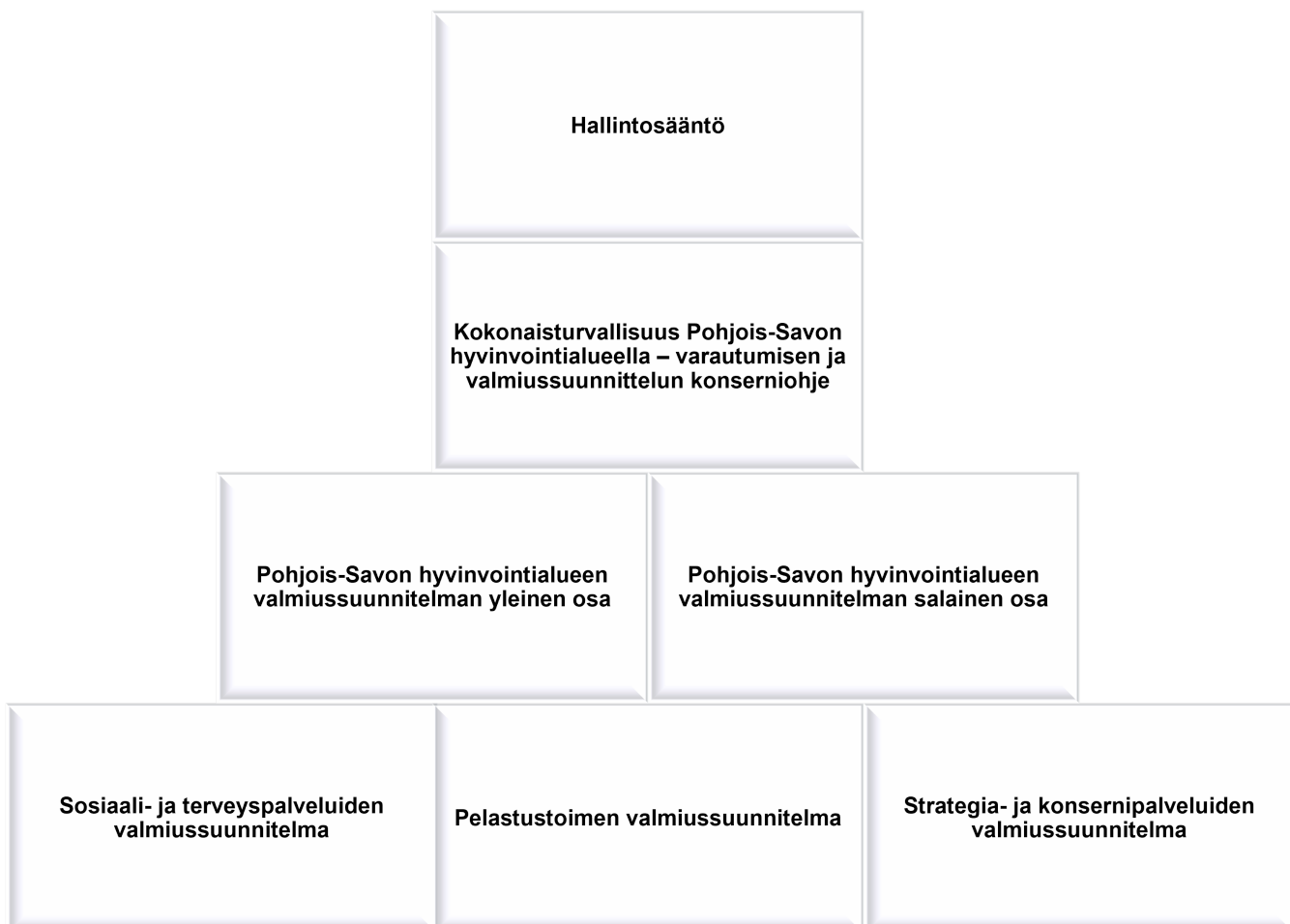
yhdessä turvallisuusasiantuntijoiden, pelastustoimen, turvallisuuspalveluiden koulutusyksikön, muiden koulutusyksiköiden ja viranomaisten kanssa. Turvallisuuspäällikkö huolehtii siitä, että turvallisuustoiminta ja koulutukset ovat ajantasaisia ja tarpeisiin perustuvia sekä kattavat kaikki henkilöstöryhmät. Johtamisen tavoitteena on ylläpitää korkeatasoista turvallisuuskulttuuria ja varmistaa, että organisaation turvallisuustaso säilyy vahvana kaikissa olosuhteissa.

7 Pohjois-Savon hyvinvointialueella toteutettava varautumis- ja valmiussuunnittelu

[7.1 Hyvinvointialueella laadittavat valmiussuunnitelmat](#)

[7.2. Konsernin yhteisesti toteutettava varautuminen ja valmiussuunnittelu](#)

7.1 Hyvinvointialueella laadittavat valmiussuunnitelmat

Kuva: Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmiussuunnitelma-arkkitehtuuri.

Suunnitelma	Turvaluokka
Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmiussuunnitelman yleinen osa	Julkinen
Pohjois-Savon hyvinvointialueen valmiussuunnitelman salainen osa	Salainen
Pohjois-Savon pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma	Salainen
Pohjois-Savon evakuointisuunnitelma yleinen osa	Julkinen
Ikaros evakuointisuunnitelma	Salainen
Sosiaali- ja terveyspalveluiden valmiussuunnitelma	Salainen
Suuronnettomuus (SURO)-suunnitelma	Vain sisäiseen käyttöön

7.2 Konsernin yhteisesti toteutettava varautuminen ja valmiussuunnittelu

Konsernin varautuminen edellyttää yhteisiä suunnitteluperusteita sekä kaikkia yhteisesti palvelevia suunnitelmia ja sopimuksia. Yhteiset suunnitteluperusteet luodaan kaikille toimialoille sekä vastuu- ja osallistuvat organisaatiot määritetään vuoden 2026 loppuun mennessä. **Laadittavat suunnitelmat liitetään osaksi hyvinvointialueen yleistä tai salaista osaa.**

Yhteisen suunnittelun tavoitteena on tehostaa toimintaa poistamalla päällekkäisiä prosesseja, parantaa materiaalista varautumista ja mahdollistaa hankintojen toteuttaminen kustannustehokkaasti. Suunnitteluprosessissa todetut hyvät käytänteet pyritään jalkauttamaan osaksi normaaliolojen toimintoja, jonka tavoitteena on edistää toiminnan jatkuvuutta normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa. Yhteisellä suunnittelulla ja erityisesti yhteisillä suunnittelutilaisuuksilla kehitetään myös henkilöstön varautumiseen ja valmiussuunnitteluun liittyvää osaamista.

Yhteiset suunnitteluperusteet on jaettu alla oleviksi kokonaisuuksiksi ja niille on määritetty vastuut/osallistujat hyvinvointialueen salaiseen osaan:

1. Vesihuollon turvaaminen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa
2. Sähkönjakelun turvaaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
3. Johtamisjärjestelmä ja tietoturvallisuus, kyberturvallisuus
 - I. Varautuminen ICT- häiriötilanteisiin.
 - II. Sisältää kuvauksen yhteisistä vara- ja hätäjärjestelmistä.
4. Tilanhallinta, varautumiseen liittyvän materiaalin varastointi
5. Materiaalin kuljetuksien turvaaminen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
 - I. Sisältää toimipisteiden materiaalin evakuoinnin poikkeusoloissa.
6. Lisähenkilöstön palkkaaminen
7. Hyvinvointialueen henkilöstön majoittaminen poikkeusoloissa
8. Hyvinvointialueen organisaatioturvallisuus ja toimitilaturvallisuus häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
9. Hyvinvointialueen turvallisuuskoulutusten järjestäminen ja tuottaminen hyvinvointialueen henkilöstölle poikkeusoloissa.
10. Viestintä ja tiedottaminen

-
- I. Sisältää viestinnän resurssien jakamisen toimialoille.
 - 11. Muonituksen järjestelyt häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
 - 12. Jätehuollon järjestelyt häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa
 - 13. Suojan edistäminen poikkeusoloissa.
 - I. Sisältää olemassa olevien rakenteiden suojan lisäämisen sekä tilapäisten suojien rakentamisen.
 - 14. Poltto- ja voiteluaineiden varastointi ja täydennykset
 - 15. Häiriötilanteista ja poikkeusoloista toipuminen

8 Hyvinvointialueen varautumisen yhteensovittaminen

Pohjois-Savon hyvinvointialueen **kokonaisturvallisuuslautakunta** vastaa hyvinvointialueen yhdistävästä valmiussuunnittelusta ja väestönsuojelun järjestelyistä sekä yhteensovittaa toimialakohtaista varautumista.